

Судот на правдата на Европската Унија

Судот на правдата го толкува правото на ЕУ за да се обезбеди иста примена во сите земји на ЕУ. Исто така, судот решава правни спорови помеѓу владите на ЕУ и институциите на ЕУ. Поединци, компании или организации може исто така да имаат свои предмети пред судот доколку чувствуваат дека нивните права биле повредени од некоја од институциите на ЕУ.

Состав

Судот на правдата има еден судија по земја членка на ЕУ.

На судот му помагаат осум 'јавни обвинители' чија работа е да даваат мислења за случаите кои стигнале пред судот. Тие мора да го прават тоа јавно и непристрасно.

Секој судија и обвинител е назначен за мандат од шест години, кој може да се обнови. Владите на земјите членки на ЕУ се согласуваат за тоа кого сакаат да го назначат.

За да му се помогне на Судот на правдата да се справи со големиот број на предмети и да им понуди подобра правна заштита на граѓаните, '[Општиот суд](#)' работи на предмети на приватни лица, компании и некои организации, и предмети кои се однесуваат на конкурентното право.

['Трибуналот за граѓанска служба на ЕУ'](#) одлучува за спорови помеѓу Европската Унија и нејзиниот кадар.

Тип на предмети

Судот одлучува по поднесените предмети. Петте највообичаени типови на предмети се:

1. [барања за прелиминарна одлука](#) – кога националните судови бараат од Судот на правдата да протолкува одреден дел од правото на ЕУ
2. [акции за пропуст да се исполнат обврските](#) – поднесени против влади на земји членки на ЕУ заради неприменување на правото на ЕУ
3. [акции за поништување](#) – против закони на ЕУ за кои се смета дека ги кршат договорите на ЕУ или основните права
4. [акции за пропуст во постапувањето](#) – против институции на ЕУ за пропуст да се донесат одлуки кои се бараат од нив
5. [директни акции](#) – поднесени од поединци, компании или организации против одлуки или акции на ЕУ

1. Процедура за прелиминарно одлучување

Националните судови во секоја земја членка на ЕУ се одговорни да обезбедат соодветна примена на правото на ЕУ во земјата. Меѓутоа, постои ризик дека судовите во разни земји може да го толкуваат правото на ЕУ на различен начин.

За да се спречи тоа да се случи, постои процедура за 'прелиминарно одлучување'. Доколку националниот суд има сомненија околу толкувањето на валидноста на правото на ЕУ, може – и понекогаш мора – да побара совет од Судот на правдата. Таквиот совет се нарекува 'прелиминарно одлучување'.

2. Постапки за пропуст да се исполни обврска

Комисијата може да отпочне вакви постапки доколку смета дека држава членка не успева да ги исполни своите обврски кои произлегуваат од правото на ЕУ. Ваквите постапки може исто така да се отпочнат и од страна на друга земја членка на ЕУ.

Во секој од случаите, судот ги разгледува наводните тврдења и ја дава својата пресуда. Доколку биле утврдено дека државата не ги исполнила своите обврски, државата ќе мора веднаш да го исправи тоа. Доколку судот утврди дека државата не постапила согласно на неговата пресуда, судот може да изрече парична казна.

3. Акции за поништување

Доколку некоја земја членка на ЕУ, Советот, Комисијата или (во одредени околности) Парламентот верува дека одреден закон на ЕУ е противправен, може да побара од судот да го поништи.

'Акциите за поништување' може исто така да се користат од страна на приватни лица кои сакаат судот да поништи некој одреден закон бидејќи директно и штетно влијае на нив како на поединци.

Доколку судот утврди дека законот за кој станува збор не бил соодветно применет или не е соодветно заснован на договорите, судот може да го прогласи законот за вон сила.

4. Акции за пропуст да се постапува

Според Договорот, од Парламентот, Советот и Комисијата се бара да носат одредени одлуки во дадени околности. Доколку не успеат да го направат тоа, земјите членки, други институции на Заедницата и (во други околности) поединци или компании може да поднесат приговор до судот за да официјално се евидентира таквиот пропуст за постапување.

5. Директни акции

Било кое лице или компанија кое страдало од штета како резултат на постапување или непостапување на Заедницата или нејзин кадар може да отпочне постапка со барање за надомест пред Општиот суд.

Како се расправа по предметите

За секој предмет кој доаѓа пред судот се назначува судија и обвинител.

Предметите кои се доставуваат пред судот се обработуваат во две фази: писмена и усна фаза.

1. Писмена фаза

Најпрво, сите вклучени страни поднесуваат писмена изјава до судијата кој е одговорен за предметот. Потоа судијата пишува резиме на тие изјави и законска позадина на предметот.

2. Усна фаза

Втората фаза претставува јавната расправа. Зависно од тоа колку е комплексен предметот, тоа може да се направи пред панел од 3, 5 или 13 судии или пред целиот суд. На расправата, адвокатите на двете страни го изнесуваат својот предмет пред судиите и обвинителот, кои може да ги испрашуваат.

Потоа, обвинителот го дава своето мислење. Потоа, судиите дискутираат за предметот и ја изнесуваат својата пресуда.

Од обвинителите се бара да го дадат своето мислење за предметот само доколку судот верува дека за тој конкретен предмет се отвораат нови законски поенти. Судот не мора да го следи мислењето на обвинителот.

Пресудите на судот се мнозински одлуки и се читаат на јавната расправа. Честопати, на телевизијата се прикажуваат снимки од расправите ([Europe by Satellite](#)).

Процедурата за расправи пред [Општиот суд](#) е слична, единствената разлика е што обвинителот не дава свое мислење.

Детали за контакт

Palais de la Cour de Justice
Boulevard Konrad Adenauer Kirchberg
LU-2925 Luxembourg, Luxembourg
Tel: +35 2 4303 1
Fax: +35 2 4303 2600